

УТЕХА ПРАВОСЛАВНОМ ХРИШЋАНИНУ КОЈИ ТУГУЈЕ ЗБОГ ГУБИТКА БЛИЖЊИХ (СА МОЛИТВАМА ЗА ЊИХ)

УТЕХА ОНИМА КОЈИ ТУГУЈУ ЗА УМРЛИМА

Блажени мртви
који од сада умиру у Господу
(Апок. 14, 13).

Нећемо пак, браћо, да вам буде непознато
шта је са онима који су уснули, да не бисте
туговали као они који немају наде
(1 Сол. 4, 12).

Када тугујемо за умрлима највише нас мучи следећа мисао:
њих више нема са нама, ми их више нећемо видети. То је
стварност, ми их више нећемо видети на земљи, они су заувек
престали да живе овде.

Какав је твој удео, човече! Ти живиш, добро или лоше али у
сваком случају доживиш да те једнога дана не буде: положиће те у
ковчег, однети и спустити у гроб и ту ћеш иструнути, постати глина;
свим бићем својим претворићеш се у прах. Пролазе дани, недеље,
месеци, после твоје смрти и ти као да још увек живиш у мислима
своје родбине, још увек те спомињу и говоре о теби. Али, ето,
проћи ће године и десетине година и твоје родбине и пријатеља
већ више неће постојати; тебе се више нико неће сећати, чак више
нико неће ни знати да си живео на земљи. Такав је твој удео,
човече, ако ти живиш само по плоти, а не по духу Христовом, не по
вери у живот вечни!

Ах, вера, вера! Једино ти можеш оживети душе наше, дати
нам радост спасења; а без тебе? - ако би имао све земаљске

радости, не би се дуго радовао и не би те могле утешити као спасоносна вера у Христа. О, браћо, како би нам било тешко да живимо на земљи без вере! Како би нам тада било ужасно тешко да се растанемо са нашом родбином и још теже да прихватимо своју сопствену смрт. Ако не би било вере то би и наша смрт била погибелъ свега, а сам наш живот би се показао као једно бесмислено трајање, битствовање без икаквог циља; тада би ми, будући разумна бића, били несрећнији од свих створења на земљи, зато што удес свој ми знамо, разумемо, не као неразумне животиње. Како пак и зашто брате да се лишавамо вере, да својом вољом одгонимо такву сапутницу блаженог живота? Радосно је живети уз светлост вере и само при њеној светлости ми можемо припремити себе за достизање небесног, вечног живота. Ако имамо вере, наш растанак од родбине није неутешан, ми их духом својим пратимо и са оне стране гроба, у ту чудесну и тајанствену земљу куда одлазе сви смртници, а ни један се не враћа. Тако, пријатељи моји, много утехе ми можемо имати од вере; с њом ми можемо угодити Богу и добити од Њега вечни живот. А без вере - једино мучење, неизбежна смрт, и пропаст свега!

Управо зато је апостол Павле и писао хришћанима свога времена: Нећемо пак браћо да вам буде непознато шта је са онима који су уснули, да не бисте туговали као они који немају наде. Јер ако вјерујемо да Исус умрије и васкрсе, тако ће и Бог оне који су уснули у Исусу (у вери у Исуса Христа) довести с Њим (у вечни живот) (1 Сол. 4, 13-14). Зато нама не доликује да се жалостимо због браће наше који су отишли у вечно битије; то приличи само невернима. Већ ко верује да је Исус Христос умро и васкрсао, тај је уверен и у Његове речи: Ја сам васкрсење и живот; који вјерује у мене ако и умре, живјеће (Јован 11, 25). Ако ми верујемо да је Исус Христос истинити Бог, то такође морамо веровати да су и све речи Његове, сва обећања Његова истинити. Вера у Бога Спаситеља, треба све у нама да оживљава; и сваки који живи, како говори Сам Господ: и верује у Мене неће умријети вавијек (Јован, 11, 26). За таквога, смрт је само прелаз од временог битија ка вечноме, излазак из овог света и пресељење у живот бољи, бесмртан. Ко пак од нас не жели да задобије за себе боље? Може ли коме од верних да буде непријатно да се реши, како се апостол Павле изразио: ослободити се од уза којима смо везани за земљу, и са Христом бити? Чак и они који љубе овај свет, који у злу лежи, и теже дуговечности, што су дуже овде добијају само горчину од њега. Још горе ће бити онима које весели овај свет и које привлаче његове варљиве насладе. Такви у ствари и нису хришћани, и живе овде као да не верују у Христа, Сина Божијег, Који се молио Оцу Својему: Оче, хоћу да и они које си ми дао буду са мном гдје сам ја... (Јован 17, 24). Који љуби овај свет, у таквоме, како говори Свето Писмо, нема љубави к Богу (1. Јован 2, 15); и зато он не

говори од чистог срца, као пророк Давид: жели и умире душа моја за домом Господњим; срце моје се отима ка Богу живоме. Када ћу доћи и стати пред лице Божије? Из тог разлога и пише свима хришћанима возљубљени ученик Христов: Не љубите свијета ни што је у свијету. Ако неко љуби свијет љубави Очеве нема у њему; Јер све што је у свијету: похота тјелесна, похота очију и надменост живота, није од Оца него је од свијета. И свијет пролази и похота његова; а онај који твори вољу Божју остаје вавијек (1. Јован 2, 15, 16 - 17) у радости и благој нади непоколебљивој.

И тако, возљубљена браћо, имајући тврду веру у обећања Господња, сада одагнајмо од себе сваку скорб и страх који происходи од смрти, размишљајмо о бесмртности која предстоји души по исходу из овога света. Слуге Божије би увек тако требало да поступају, а особито онда када се растају од умрле браће. Ако смо верне слуге Христове, можемо доказати да смо истински верујући, ако престанемо да тугујемо за умрлима. Ако смо верни то ћемо пребивати на земљи као у туђој отаџбини, и живети овде као странци и избеглице; и тада нећемо туговати већ ћемо благословити тај дан у који Господ разреши свакога од нас од уза овога света и приведе нас к нашем дому, уведе нас у оно царство које нам је припремио од настанка света (Мат. 25, 34). Који то, браћо, страник не жури да се врати у своју отаџбину? Који се то морепловац запљускиван таласима, не радује повратку у тихо пристаниште? Да ли онда треба и ми да се жалостимо и плачемо неутешно када испраћамо своје рођаке у бољи живот, где нема печали ни уздаха, већ радост, мир, спокојство безгранично? Такво стање (скорбно) произилази наравно отуда што нам недостаје вере у то да је Бог истинит у свим речима Својим, у свим обећањима. Размислимо браћо, ако би нам нешто обећао да уради, важан човек који се налази уз цара, зар ми не бисмо поверовали његовом обећању? Може ли бити да нас је обмануо Син Божји? Ако нам је Он обећао да ће нас по изласку из света примити тамо где се и Сам налази - седи са десне стране Бога Оца, онда откуда сумњати у то?

Чујте ви, који сада тугујете због растанка са рођацима својим, послушајте, колико користи има онај који одлази из овога света и како то треба да нас радује а не жалости. Еванђеље нам сведочи о томе да када су ученици Господа нашега били ожалашћени вешћу о растанку с Њим, Он Сам им је рекао: Када бисте ме љубили, обрадовали бисте се што рекох: идем Оцу... (Јован 14, 28). Овим речима, Господ нас је научио да и ми, када они које волимо напуштају овај свет треба више да се радујемо због тога а не да тугујемо. Блажени Павле је говорио: Јер је мени живот Христос и смрт добитак (Фил. 1, 21). Из тога следи, да када верујући у Христа одлази из овога света, то не само да се ничега не лишава, већ напротив, задобија себи вечни покој.

Када би хришћанин засигурно (тврдо) знао и увек имао на уму да се он овде налази у ропству, издржавајући тамницу (духовно), да се он овде лишава слободе чеда Божијих и гледања лица Божијег, то би он пре свега плакао и туговао због тога што се тако дуго овде задржава, што се тако дуго не враћа у своју отаџбину, своме Оцу небеском. Оцу дарежљивости и сваке утехе. А да је то заиста тако, послушајте како су светитељи овде уздисали; како су се жалили на ову, за њих истински (заиста) земљу изгнања и долину плача. Авај мене!, вапио је Давид, јер се продужише дани моји. Слично и пророк Илија: доста је већ, Господе! - говорио је - узми душу моју (3 Цар. 19, 4). А апостол Павле је сматрао себе бедним (јадним) само зато, што га нико не може избавити како се изразио, од тела смрти ове (Рим. 7, 24). И не само да су светитељи тако говорили, већ и Светији од свих светитеља, и Он - Господ наш - вапио је: Али се мени ваља крстити крштењем, и како ми је тешко док се то не изврши (Лук. 12, 50). И сваки од нас, коме предстоји, по обећању Божијем прећи у царство Христово и наслађивати се светлошћу небесног царства, не треба ли да плаче овде и да тугује, што се још увек није удостојио тога, чега су се свети удостојили добити. Ето, заиста је тако! А ми по своме неразумевању плачемо и тугујемо због тога када Господ удостоји, некога од блиских нашем срцу, позвати к Себи. Нисмо разборити, браћо, и нисмо благодарни у расуђивању добродетељи Божијих, па пуно тога што нам је Бог послао чак и не признајемо за добротинство. Колико пак неразумно поступамо кад молећи Бога да у свему с нама буде Његова воља, истога часа се противимо овој вољи и горко ридемо када Бог позове некога из овога света! Зашто пак онда и молимо Бога: да дође царство Твоје - када нам је толико угодно и земаљско ропство? Зашто се молимо за то, ако више желимо да на земљи служимо непријатељима Христовим, него да царујемо са Христом на небу? Зато браћо, зар не треба да презиремо све земаљско и да се радујемо само очекивањем вечних блага? Управо се у томе и састоји разлика између нас и људи овога света који увек ропћу и тугују када бивају лишени земаљских блага. А ми, браћо, не треба да тугујемо када некоме од нас дође час да се растанемо са земљом и да идемо ка Христу, у Његово небесно царство. Јер, царство Његово није од овога света, није времено и пролазно већ, како је речено: Господ је на небесима утврдио престо Свој (Пс. 102, 19), те оно и јесте тамо. Све је ово речено у Писму и истина је. Зато треба да се боји смрти само онај ко није рођен водом и духом и ко ће се по одласку из овога света, вечно мучити у огњу. А онај који верује у Христа и не сумња у Његова обећања, треба да се радује приближавању своје кончине и да кличе: Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по ријечи својој (Лук. 2, 29).

И како да се не радује подвижник Христов дану своје кончине? Зашто би се он плашио часа пресељења своје душе на небо? Шта је за њега смрт? Не друго до тамнички стражар који отвара врата и пушта на слободу, или небеска звезда која показује пут, спроводник из ове мрачне долине у чудесна насеља Божија, где га чека обиље радости пред лицем Његовим у векове (Пс. 15, 2). Смрт је само за грешнике љута; а ко је очистио душу своју сузама покајања, ко је овде прошао уским и тегобним путем, тај верује у Господа; који стварно верују у Њега, постају већ оправдани. И смрт за праведника није страшна: на самртном одру душу његову обузима покој, и кончина његова је слична тихој светлости која се гаси. Он већ тада види утешну наду: иза њега - многометежно море земаљског живота, а пред њим - тихо пристаниште небеског покоја; у прошлости - напор, скорби, и сузе, а у наступајућем - неизрецива радост, вечно весеље. Јер који сеје овде сузама, радост ће пожњети (Пс. 125, 5), како је речено у Писму; они који плачу у овом животу, вечно ће се радовати у животу будућег века. Зато и Писмо говори: који се боји Господа благо ће бити напослетку; он ће у дан кончине своје обрести благодат (Сир. 1, 13), обрешће у Господу милост и пуно спасење у Њему.

Блажени мртви који од сада умиру у Господу. Овако говори Дух, да почину од трудова својих (Апок. 14, 13)! Зато браћо, немојте туговати за онима који су имали блажену кончину, хришћанску смрт; имајте увек на уму да постоји и други живот, - живот неземаљски, живот предиван, бесконачан. Овај пак живот до кога је људима толико стало и који желе више од свега, тако је сиромашан, сујетан, ништаван, чији ни један минут није вредан уколико не служи припреми за живот будући. Зато молим вас, почните што пре да се припремате за живот будућег века, постојано или што можете чешће размишљајте о нашој небеској отаџбини и тамо се преселите духом, у тај спокојан и тихи крај и тамо лебдите, у тој радосној и безметежној земљи. О, небо! Како оно обилује весељем! Како је оно преиспуњено радошћу! Мисао, устремљена ка нашем животу горе, увек доноси отуда души небеску утеху, тихо, радосно спокојство. И једна једина минута проведена тамо богољубивим умом, дуго одгони из срца мрак земаљске печали (туге). На тај начин, ако будемо уразумљивали себе сваки дан, трудећи се да имамо мисли о загробном животу и да тиме тешимо себе, тада и сам наш живот печални неће нам више бити тако тежак.

Уосталом, ко хоће да плаче за умрлим, тај нека плаче, само не тако као они који немају наде на живот вечни, већ како доликује хришћанину. И Света Црква нам не забрањује да плачемо за умрлима; она ставља следеће речи у уста умрлих: погледајте ме безгласна и бездихана, плачите за мном, браћо и пријатељи,

сродници и познаници... Зато плачите за умрлима, али тако да ваше сузе буду сједињене с молитвом Богу за њихово упокојење, а не тако како многи од вас, који видећи своје мртве како их спуштају у гроб, сатиру се од плача. Њима се чини да се они од њих растају заувек, и не пада им на ум да ће једнога дана мртва тела оживети и изаћи из гробова својих; управо зато они тако и плачу и ридају неутешно над њима. Станимо, браћо, уздржимо се од таквог неразумног плача коме се предају једино они који су лишени наде у бесмртни живот, већ плачимо као када се растајемо на кратко време, као они који имају тврду веру у загробно битије душе и који очекују живот будућег века. Тако плакати, тихо и умилно, не само да није грех ни безумно, већ и похвално, увек долично осећајном човеку. Тако је плакао и сам Господ код гроба Лазарева иако је знао да ће га за који тренутак ослободити од уза смрти и извести из њега (гроба).

Треба знати и зашто плакати како би се удостојили оне утехе о којој је Господ рекао: Блажени који плачу јер ће се утешити (Мт. 5, 4). Ако неко, лишивши се рођеног свог, плаче јер неће моћи да живи без њега, да живи без његове помоћи, то је плач туђ Богу и неће му донети утеху од Њега. Они који плачу због бриге ко ће их хранити, ко ће их одевати, нису блажени. Ко се више узда у човека него ли у Бога, тај није пријатељ Божји, није близак Богу; зато он и не разуме речи пророка: Стави на Господа бреме своје, и Он ће те поткријепити (Пс. 54, 22). Сви који немају наду у живог Бога, су мртваци пред Њим, због дрскости су лишени живота Божијег, оног суштинског у њима, због неверовања и окамењености њиховог срца. Сви такви плачу без утехе када се лишавају човека на кога су полагали сву своју наду и уздање.

Ти плачеш, зато што ће те, после смрти твога пријатеља, брата, рођака, снаћи сиромаштво, лишење земаљских блага, што ти без њега нећеш имати на земљи где главу склонити? Ако се то догађа са тобом и више од тога, не треба због тога да плачеш: такав плач ће само показати твоју малодушност. Размисли само са ким ћеш се поредити када будеш злострадао у овом животу? Није ли са оним Божјим људима, који су овде живели у оскудици, у невољама и патњама (Јевр. 11, 37)? Не уподобљаваш ли се самом Господу, Који није имао овде где главе склонити? Хеј, заиста је тако! И ти због тога плачеш? И таквим уделом не желиш бити задовољан? О, неразумни! Теби, изгледа више одговара да будеш подобан ономе који је у аду, у адским мукама, чуо: сети се да си ти примио добра своја у животу своме (Лук. 16, 25). Видиш ли како је важно умети плакати и знати због чега плакати. Плакале су и жене јерусалимске и то плачем потпуно исправним, по нашем мишљењу оправданим, јер су оне плакале због губитка Онога Који је творио само добро и то многима и многима. Али чак и те жене, Божијом правдом нису биле оправдане, већ само поучене због чега

оне треба да плачу: кћери јерусалимске! не плачите за мном, него плачите за собом и за дјецом својом (Лука 23, 28).

Ништа, обрати на ово пажњу, брате мој, ништа тако не чини човека чистим, бестрасним ка земаљском, и ништа тако не узноси дух његов и не приближава Богу, као злопаћења и ропство у овом свету. Невоља и жалости су на земљи били удостојени сви служитељи Божји што је посведочио и апостол Павле, који је говорио за себе: него се у свему показујмо као слуге Божије: у трпљењу многим, у невољама, у биједама, у тијескобама (2 Кор. 6, 4). Дакле, не будимо малодушни када нас сустигну лишавања и злопаћења у овоме свету, не будимо умом својим слични малој деци; него схватимо у шта нас у ствари увлачи Божија мудрост када нас овде сналазе невоље и туге. Сине Мој! - говоре речи које нам долазе од Бога, не занемаруј карање Господње, јер кога љуби Господ, онога и кара (Јевр. 12. 5, 6).

Ако ми у овоме свету трпимо разна злопаћења то Господ поступа са нама као са вољеном децом; а онај који остаје без икаквих невоља, попут оних који неће да знају за Бога, он није Божји. Господ, остављајући мир свим својим ученицима, говорио им је: ви ћете имати туге, али ће се туга ваша обратити у радост (Јован 16, 20). Снашле су нас привремене невоље, зато ћемо задобити за себе вечну радост. Плакале су и то великим плачем и сестре Лазареве за својим умрлим братом, али су се зато после радовале када га је Господ васкрсао из мртвих. И ми сада плачимо, чак много плачимо за преминулим својим, спуштајући њега у гроб и затрпавајући раку, али не без вере у Божије свемогућство и обећања нашег Спаситеља. Знајмо да је Божја одлука, да васкрсне све људе од почетка века. Још је у древна времена Бог о томе открио пророцима Својим, од којих Језекиљ о томе говори овако: Рука Господња дође нада ме, и Господ ме изведе у духу, и постави ме усред поља, које бијаше пуно кости. И проведе ме покрај њих унаоколо, и гле, бијаше их врло много у пољу, и гле, бијаху врло сухе. И рече ми: сине човјечји, хоће ли оживјети ове кости? А ја рекох: Господе Господе, Ти знаш. Тада ми рече: пророкуј за те кости, и кажи им: сухе кости, чујте ријеч Господњу. Овако говори Господ Господ овијем костима: гле, ја ћу метнути у вас дух, и оживјећете. И метнућу на вас жиле, и обложићу вас месом, и навући ћу на вас кожу, и метнућу у вас дух, и оживјећете, и познаћете да сам ја Господ. Тада стадох пророковати, како ми се заповједи; а кад пророковах наста глас, и гле потрес, и кости се прибираху свака ка својој кости. И погледах, и гле, по њима изидоше жиле и месо, и озго се кожа навуче; али духа не бјеше у њима. Тада ми рече: пророкуј духу, пророкуј, сине човјечји, и реци духу: овако вели Господ Господ: од четири вјетра дођи, душе, и дуни на ове побијене да оживе. И пророковах, како ми се заповједи и уђе у њих дух, и оживјеше, и стадоше на ноге, бјеше

војска врло велика. Тада ми рече: сине човјечји, ове су кости сав дом Израилев; гле, говоре: посахнуше кости наше и прође надање наше, пропадосмо. Зато пророкуј, и кажи им: овако вели Господ Господ: ево, ја ћу отворити гробове ваше, и извешћу вас из гробова ваших, народе мој, и довешћу вас у земљу Израилеву. И познаћете да сам ја Господ, кад отворим гробове ваше, и изведем вас из гробова ваших, народе мој. И метнућу дух свој у вас да оживите, и населићу вас у вашој земљи, и познаћете да ја говорим и чиним, говори Господ (Јез. 37, 1-14).

Као доказ тога да је делотворна свака реч Божија, још у древна времена су оживљавали мртваци: једанпут дувањем пророка Илије, а други пут додиром мртвог тела Јелисејевог. И Господ, да би све утврдио у вери, да ће доћи време да мртви опет живи буду, једном је васкрсао Јаирову кћи, други пут, удовичиног сина, трећи пут Лазара који је већ почео да се распада. Тиме се, после двоструког и троструког оживљавања мртвих у нама утврдила вера у свеопште васкрсење мртвих: пред двојицом или тројицом сведока да престане свака сумња. Осим тога, сам Господ је благовестио: Ја сам васкрсење и живот: који верује у мене и ако умре живеће (Јован 11. 25). И још је говорио: јер долази час у који ће сви који су у гробовима чути глас Сина Божијега, и изићи ће они који су чинили добро у васкрсење живота, а они који су чинили зло у васкрсење суда (Јован 5. 28, 29). И када је Живот наш из гроба засијао, тада се по речи Господњој и гробови отворише, како приповеда Јеванђеље, и устадоше многа тијела светих који су помрли; И изишавши из гробова по васкрсењу Његову (Господа Исуса Христа) уђоше у свети град и показаше се многим (Матеј 27. 52, 53). Но таквих случајева је било мало.

Како постоји пуно људи тврдога срца да би поверовали свему овоме што су пророци предсказали и Господ лично, то Господ још од стварања света до наших дана даје нам самом природом пример васкрсења мртвих, умртвљењем за време зиме свих биљака и враћање у нови живот с новом годином. Природа јасно поучава онеме чему учи Јеванђеље: јер у Бога је све могуће што каже (Лука 1. 37). И Господ, Син Бога живог говори: Отац Мој досада дјела и Ја дјелам (Јован 5. 17). Погледајмо пак на видљиву природу, како у њој дела Творац наш, како свемогућа реч Његова, изречена при стварању света, није изгубила ништа од силе своје до наших дана. Погледајмо на земљу зими, када она бива покривена дебелим слојем снега, и на дрвеће на којем нема лишћа, зар бисмо могли и замислити, ако би се то догодило да видимо први пут, да ће та гола земља и то голо дрвеће на њој када прође неко време опет зазеленети травом и олистати и процветати и донети плод? Или још ово: видимо лети велико мноштво инсеката и гмизаваца па зар они не проведу целу зиму у некој пукотини као да су мртви? Исто тако, и та обамрла бића, како видимо, излазе из стања безживотности,

напуштају своја зимска станишта и изнова се радују животу. Зар ти све то не доказује, маловерни човече, да ће и за тебе настати сурова зима, за све неизбежна смрт, али Онај Који је из ничега призвао у постојање сву твар, Који и сада рој безбројних бића после изласка из зимског сна изводи у нови живот, призваће једном и све нас ка животу непролазном, васкрсавајући из праха и сама тела наша? "Речима стварах" - рекао је Господ.

И ми треба да верујемо речима Господњим тим пре, што је Он Сам рекао: небо и земља ће проћи, али речи моје неће проћи (Мат. 24. 35). И како да не верујемо Ономе, Који је при стварању света само рекао: "Нека буде", и по речи Његовој појавило се небо и земља? Како не веровати, када и сами спознајемо да је веран Господ, како пише у писму, у свим речима Својим (Пс. 144, 17), и нема неправде у Њему: ни једна Његова реч не остаје неиспуњена. И ми верујемо да је истина то што каже Господ, да ће мртви оживети и изаћи из гробова својих; зато и сваки од нас верујући у ово, говори пред Богом: чекам васкрсење мртвих. Међутим, при погребену мртвих, код многих од нас открива се несагласност између вере и видљивог маловерја: и тада они плачу и ридају тако горко, тако безнадежно, као да се растају с њим заувек, као да васкрсења из мртвих никада неће бити. О безумља нашег и неодлучности нашег срца да поверујемо у оно што нам је предсказао Господ! Ако заиста верујемо у свемогућег Бога, који је речју Својом створио сву васељену, можемо ли сумњати у Његово обећање да ће све трулежно претворити у нетрулежно и смртно учинити бесмртним (1. Кор. 15. 53)? Можемо ли и помислити да Он све то неће испунити? Ах, па није ваљда да Онај Који при стварању света само рече и све би, заповеди и све настаде, не може једино да мртве поврати у нови живот? Еј, у Бога не остаје неиспуњена ни једна реч!

Када бисмо више веровали речи Господњој, када би увек имали пред очима сведочанства силе Господње, јер Господ Бог увек чудотвори у природи. Ето, почетком пролећа животворна топлота сунца извлачи из земље и дрвећа растућу силу и сходно особинама сваког растиња, одева их различитим цветовима и плодовима. Неће ли тако и благодат Светога Духа дејством Своје животворне силе, оживотворити тела наша, износећи на видело и најскривенија дела наша и речи, чак и помисли наше? Зар је узалуд Господ наш рекао: нема ништа скривено што се неће открити ни тајно што се неће дознати (Лука 12. 2). Тада ће за сваку празну реч, како благовести правда Божија, коју рекну људи дати одговор Богу (Мат. 12. 36). И не само на речи или дела већ и на саме помисли наше тада ће се обратити пажња; то се може видети чак и из тога што ми и данас по изразу лица или начину ходања разликујемо ко је каквим мислима обузет, радосним или тужним, смиреним или гордим: тим пре, свевидећи Бог може знати и

исказати пред свима ко је чиме био обузет и шта је пре свега мислио у овом животу. Јер је казано: Јер ћеш због својих ријечи бити оправдан и због својих ријечи бити осуђен (Мат. 12. 37); али што су за нас речи, то су за Бога помисли, јер у духовном свету оне служе уместо речи. Ако у животу нема самих дела, то и жеље и наклоност (стремљење) човека веома мења његову спољашност тако да се и по изгледу разликује празнословац од трудољупца, надмена особа од кротког човека, очигледно је, који је од нас трговац, мајстор, чиновник или прост радник сада више поднео напора и невоља ради Господа, тај ће се по васкрсењу више разликовати од лењивих грешника. Тада ће се први, то јест они који су сада скрушени и смирени пред Господом, показати у слави преображења Господњег на гори, очишћени од сваке скверни тела и душе и убељени као снег и у светлости таквој биће понесени ваздухом у сретање Господу; последњи пак, остаће у низу сви непокајани грешници, који су и умом и срцем били привезани само к земљи, показаће се у свој својој наказности и спустиће се у ад заједно с непријатељем Божјим, ђаволом и сатаном. Тако је пак, речено и у писму: Вратиће се у пакао безбожници, сви народи који заборављају Бога (Пс. 9, 17).

Њихов је крај погибао, њихов бог је трбух, и слава у срамоти њиховој, они мисле оно што је земаљско (Фил. 3, 19).

Блажен је онај који сада говори од свег срца: чекам васкрсење мртвих и живот будућег века.

Блажен је онај слуга, чији је ум обузет неземаљским а не привременим животом, који испитује Божанствена откровења и припрема се за нови живот, живот који ће доћи на крају овога века.

ИЗНЕНАДНА СМРТ

Бдите, јер не знате дана ни часа
у који ће доћи Син Човечији.
(Мт. 25, 13)

Ове речи самога Господа, према томе, несумњиво сведоче да ми не знамо и не можемо знати, да ли је далек или близак тај час, тај тренутак, када ће доћи Господ, Судија и Дародавац наш и узети нас к Себи на суд ради награде или осуде.

Несумњиво је ово истина, али ако она није очигледна за све, можемо са сигурношћу рећи да је свима јасно то колико је мало изван тренутак наше смрти.

Да ли је знао почивши о дану и часу своје смрти, када је почињао последњи дан његовог живота? Он је стао да се помоли за изненада умрлог свог рођака, а и сам је неочекивано прешао у тај загробни живот; он је желео да проведе дан у кругу родбине и пријатеља, и у трептају ока прешао у онај свет, где су милиони и милиони душа њему непознатих; он је ушао у храм да би се молитвено узнео ка Господу, Владици живота и смрти, да би се узнео само мишљу, а Господ га је из храма пак, позвао к Себи, окончавши његово земаљско битије.

Није знао почивши, а не зна и нико од нас "ни дана ни часа" у који ће доћи к нама Судија и позвати нас к Себи.

Зар нема никакве утехе у тој мрачној неизвесности грознога часа смрти, који може да нас сустигне свакога минута, и код куће, и на путу, и у храму, и у кревету?

Господ нам даје и утеху и оружје против ужаса изненадне смрти, у једној реченици - бдите, јер не знате дана ни часа.

Бдите, јер не знате тренутак смрти, већ је увек очекујте, увек мислите на њу, и у том ишчекивању, у тој сталној спремности за сусрет са смртним часом, наћи ћете и утеху у изненадној смрти и оружје против њеног ужаса. Смрт је неизбежна за свакога од нас, то сваки зна, а мање-више сви се труде да одагнају од себе мисао о смрти. Зашто је то тако? Зато што земаљски живот ми у потпуности осећамо, сви у њему налазимо више или мање радости, или у крајњој мери постојаност наших животних сила и активности, а шта ће бити са нама иза гроба, све нам то изгледа тајанствено и тешко разумљиво.

Да, будући живот нам је непознат, али зашто бисмо покушавали да га упознамо: ми нисмо својом вољом дошли у овај живот и у овај свет, нити ћемо својом вољом напустити овај свет. Јер нико од нас не живи самоме себи, и нико не умире самоме себи; Јер ако живимо, Господу живимо; ако ли умиремо Господу умиремо. Дакле, и кад живимо и кад умиремо, Господњи смо (Римљ. 14. 7, 8). Господ нас је по Својој вољи увео у овај земаљски живот, Господ ће нас, пак, по Својој вољи увести и у други живот; рађајући се, ми нисмо могли знати какав нас живот очекује на земљи, умирући не знамо шта нас чека у животу са оне стране гроба, - знамо само толико да се наш долазак у овај свет, као и наш одлазак из њега савршавају по вољи Господа, Владике и Промислитеља свих; знамо и више од тога. Да ради нас Христос и умре и васкрсе и оживе, да и мртвима и живима господари. Нека је благословено име Господње и у часу нашег рођења и у часу наше кончине!

Али ако је непознато шта нас очекује у загробном животу, то нам никако не даје за право да овоземаљски живот проводимо лакомислено. Ко се спрема на далеки пут, у земљу непознату, тај се још доста пре поласка интересује шта ће му све бити потребно

на том далеком путу, да у тој далекој, непознатој земљи не би патио од хладноће, глади, врућине, какво оружје да понесе како би сачувао свој живот и здравље од непријатељских насртаја. Управо тако пак, и сваком човеку коме предстоји ићи по мрачном путу смрти у тајанствени загробни свет, неопходно је по речи Господњој бдети, непрекидно и пажљиво размишљати о ономе што је потребно прибавити овде за тај далеки непознати пут.

Бдите увек, браћо! О овом земаљском телу и његовој лепоти и украшавању, снази и елеганцији, нема потребе да се старамо ради будућег живота, тело наше ће остати овде као плен црва и трулежи. И када се наш земаљски храм телесни разори, саздани од Бога имамо храм вечни, нерукотворени на небесима.

Али, не само да је трулежно, већ то тело уноси у душу привезаност и страсти ка излишним и штетним задовољствима његовим, којих је потребно ослободити се још у земаљском животу, да ушавши у небесно станиште не нађемо се наги. Услед неслагања небесног тела са земаљским плотским похотама, у свету смо окружени породичним и друштвеним бригама о којима треба да се старамо само толико колико је за данас потребно, јер не знамо дан у који ће изићи дух човечији и у који ће пропасти сви његови земаљски планови. Знамо да постоје веома богати људи, обасути славом, али нека вам је све то доступно, не приклањајте к томе своје срце, јер ће све то остати овде, док тамо - слуга и господар, богати и убоги, стоје пред Богом у истој части. Тамо се види и вреднује само душа и њене врлине и дела. Ако у срцу постоји гордост, завист, злоба и друге страсти, треба их благовремено искоренити из срца јер су то опасни сапутници на путу у живот вечни; као што овде од тих страсти нема мира, тако и тамо оне (страсти) неће дати покоја души, неће дозвољавати да се настани (душа) у царство мира и љубави. Тамо је потребно срце очишћено од страсти, које стреми к Богу благочестивом љубављу к Њему, украшено смирењем, незлобивошћу и кротошћу и оно је драго и мило у очима Бога и светитеља Његових. Ако се душа на овај и сличан начин припреми, онда јој неће бити страشان час смрти ма када и ма где нас он сустигао.

Нека би дао Господ да сви умиру са јаком вером и чистим животом, јер како можемо знати са чим одлази душа преминулога у онај свет? Због те недоумице срце боли у неизвесности какав је будући живот наших ближњих. Јер, шта нам ваља чинити да би успокојили своју стрепњу и страх због оних који су се преселили у далеки свет? Родбина и пријатељи њихови, који су их и испратили у далеку земљу, непознату, брину да отишли тамо не оскудевају у било чему. Обично се труде да им пошаљу помоћ и утеху, по мери својих снага и љубави, не питајући чак ни да ли су им помоћ и утеха потребни. Тако смо пак дужни поступити и ми са умрлим нашим ближњим. При обиљу благодати у земној Цркви Христовој,

свако може одмах послати ономе који нас је напустио или молитвене уздахе свога срца, или обиље светих молитава и жртвоприношења Цркве, или дела милости и љубави, учињених у спомен преминулих. То је велика утеха и помоћ за оне којима је то потребно и уједно умножавање радости небеске за оне који већ предокушају рајске радости.

Не оклевајмо ни ми, браћо, да што чешће шаљемо молитвену и тајанствену благодатну помоћ цркве свима почившим са којима смо се с љубављу односили у време њиховог земаљског живота.

На мрачном путу, са оне стране гроба за преминуле ће драгоцену бити свака искра светлости, а светлост за цео свет јесте Господ наш, Исус Христос; и Његово свето Име, за оне који пролазе посред сени смртне, није само светлост која показује пут већ и палица која одгони демоне! Да пођем и посред сени смрти, нећу се бојати зла јер си Ти са мном, штап Твој и палица Твоја, оне ме теше (Пс. 22.).

Зато са вером у крсне заслуге Господа, у име Његово, што чешће узносимо молитве за преминуле наше ближње: и један једини уздах тужног срца које се моли, овде једва чујнога, као гром одјекује у загробном животу, зато што се пред именом Исуса преклања свако колена на небесима. И сила спасоносних тајни Цркве Христове јасније се осећа у загробном животу, јер је Христос ради тога и умро и васкрсао и оживео да би и мртве и живе испунио.

Чинимо пак, по мери својих снага, у име почивших ближњих својих дела љубави и добротина, због којих ће, када и ми осиромашимо и нас примити у небеске станове, по обећању Спаситеља.

Од издавача

”Утеха онима који плачу због умрлих” издавачи су добили на поклон у Светом Граду Јерусалиму од игумана Руског манастира у време поклоничког путовања по Светој Земљи.

Претпостављамо да ће ово дело непознатог аутора бити душекорисно штиво за све који размишљају о смрти.

ИЗ ПИСАМА СВЕТОГА ТЕОФАНА ЗАТВОРНИКА

Стављајући у основу свих својих утешних мисли то, да наш прави живот није овде већ тамо, светитељ нарочито снажно жели да утврди ту мисао у души оних људи који су погођени жалошћу због губитка срцу блиских лица. У потпуности се саглашавајући да је људска жалост у том случају сасвим природна, он каже, исто

тако, да нас највише баца у очајање мисао да умрлих више нема, да су нестали, а то је уствари наша самообмана: умрли су живи, само што живе другим начином постојања. Да ли ће наш растанак од њих бити дуг? Данас, сутра и ми ћемо поћи тамо.

”У плачу за умрлима нема ничега неприродног, што би заслуживало прекор, говори светитељ. Било би чудо ако мајка не би плакала због смрти кћери. Али, при томе треба знати меру: не треба падати у очајање од туге и не треба заборављати схватање о смрти и умрлима које нам даје хришћанство. Умрла! Не, она није умрла, умрло је тело; а она је жива, исто тако жива као и ми само у другом начину постојања. И треба да знате да се ваша кћи чуди зашто ви плачете и очајавате јер је њој добро. Такав начин постојања је бољи од нашег. Ако би се она јавила, и ви је упитали да ли би опет ушла у тело, она се нипошто не би сагласила са тим. Зашто пак да ви имате тако супротно мишљење од њеног? Желите оно што она не жели? Каква је ту онда ваша љубав према њој? Није могуће не туговати што нисте били у прилици да је последњи пут погледате у очи, да чујете њене последње речи, да је последњи пут загрлите са материнском љубављу... Па, ето, исплачите се. Само не пуно. Њене телесне очи су се затвориле, али душевним она гледа. Погледајте и ви на њу својом душом... Језик њен је замукао, али она није лишена могућности да вам говори у срце. Пазите и чућете: ”Мамице, не тугуј и не очајавај! Ја сам с тобом и веома ми је добро”. Одговорите пак и ви њој: ”Слава Богу да ти је добро”. Њени загрљаји су престали, нема их више. Али она као душа може загрлити вашу душу тако топло као што су топли и обични загрљаји. Одговарајте пак и ви спокојно, без устезања топлим сећањем на њу...

Ако је Бог тако хтео, да је узме чисту и свету, док још није пробала лоше ствари овога света, зар ћете се ви борити против Бога? Ако не желите да се борите, зашто себе бацате у очајање? По вашој благочестивој преданости Богу, треба само говорити: ”Нека буде воља Твоја, Господе! Како благоизволиш, тако и учини. Јер верујем, да све што нам Ти учиниш, биће на корист и кћери и мени”. Молите се тако и стећи ћете добродушност... Мислите да ако не зајецате, не уздишете, заслужује прекор материнско срце. То је обично празноверје. Избаците га из главе.”

Тешећи мајку због смрти кћери, светитељ се дотиче и узрока њене смрти у тако младом узрасту:

”Кћи је умрла, добра, неупрљана (добродушна). Треба говорити: слава Тебе Господе што си је тако брзо узео не допустивши јој да окуси саблазни и заводљиве утехе света. А ви тугујете зашто ју је Бог избавио од тих странпутица и узео је у Своје Царство свето чисту и непорочну. Произилази да би боље било да је она одрасла и ушла у сав кал, што је данас уобичајено, нарочито за тако симпатичне, каква је, по вашим речима била

почивша. Ето "мудре" мајке, која жали што јој је кћерка спасена а није погубљена".

"Имајући увек на уму, да ћемо у своје време сви тамо поћи, могуће је уздржавати жалости од њојзи својствене жеравице која раздире срце. Уместо туговања трудите се да чим на ово помислите ваш одговор буде сећање на смрт. "Данас он, а сутра ја", тако је неко говорио и научио сећати се смрти".

Једном другом лицу светитељ је говорио:

"Писали сте да ћете веома туговати за умрлом. Не туговати није могуће, а веома туговати уопште не приличи. Она није умрла. Она је жива, само се преселила у други свет. Такву је и замишљајте, да је она жива, само на другом месту и у другом облику. Могуће је туговати, ако не би било основа за веру да је она пронашла милост од Господа. Какви су њени греси? Веровала је и служила Господу према својој снази. Како нема човека без греха, то је наравно и она својих имала. Али ето, Господ јој је послао болест, тешку, неизлечиву... и она је очистила све те грехе, грехе немоћи и незнања. Зашто би пак, после свега тога она била изложена казни правде Божије? Не треба сумњати да је она пронашла милост Божију па каквог онда има смисла у плачу и неизмерном туговању. Боље је молите се; молите се духом покајним потпуно предани Богу... Да ли ће растанак бити дуг?! Већ данас, сутра и ми ћемо се тамо преселити. Нека Господ свима нама буде милостив!"

О неком, очигледно добро познатом још за живота и благопочившем С., преосвећени светитељ је овако тешио његову ожалошћену родбину:

"Упокој Господе душу преминулога С. После добро пређеног пута, путник радосно улази у родни дом... Пловидба је завршена, непотребна лађа је разбијена и одбачена, а морепловац је стигао са сакупљеним товаром ка Цару Града великог, како би добио оно што је заслужио. А ми овде седимо... Но, да ли сада треба да плачемо или шта друго? Ја мислим да треба да се радујемо због С. Слава Тебе, Господе! Неће више бити привезан за ову досадну и у свему сиромашну земљу... Може бити, да би требало плакати због себе? Никако! Да ли ћемо дуго овде остати? Дан, два и сами ћемо тамо поћи.

Ја сам увек мислио да за умрлима ни црнину не треба облачити, већ празничну одећу... А код нас се све наглавачке окренуло... Остацима, телу умрлога треба одати поштовање, то је потпуно исправно. Но зашто, посматрајући умрло тело, како се обезличило, укочило, замишљају и самога покојника таквим какво је његово тело? То је самообмана која раздире срце. Да не би раздирала срце, ту самообману треба одагнати...

Пошто нас грозница обузме размишљамо: умро је, не постоји више... А он и не помишља да се његово битије (постојање) само

преместило. И све је исто као што је било јуче уочи смрти, само што му је тада било лоше, а сада је боље.

То што га не видите није губитак. Он може бити и овде. Отишли се брзо креће, као мисао. Ја мислим да С. гледа у мене иза леђа, види шта ја пишем и слаже се са мном (потпуно)... Затим, у тренутку он је код вас... и ако види да сте ви намрачени, погнуте главе... Ето реците, мудраци... Ништа не видите и не желите видети."

Мужу своје умируће сестре свети Теофан пише: "Ја сам се увек молио и молим се да би Господ дао сестри да поживи док и најмлађа деца стану на ноге. Но судећи по томе што сте ми писали, сада је већ потребније молити се за мирну кончину. Шта да се ради? Што је Бог одредио, томе се ваља покорити.

У томе што умире, нема ничега необичног. Убрзо за њом, и ми ћемо поћи тим путем. То је општи пут за све. Но, свака пак смрт, поражава све и према свим умирућим ми се односимо као да су они изненада умрли.

Ви ћете остати да довршите васпитање и одгајање деце, а она ће отићи да тамо припреми све што је потребно и могуће да вас дочека. Будите мушки јаки. Учврстите снагу и мужевност. Знајте да сама сестра неће умрети: тело ће умрети а личност умируће ће остати. Тако и ви, када она буде отишла, пажњом прелазите у онај свет.

У телу које ће лежати и које ћемо однети ње неће бити. И у гроб нећемо њу положити. Она ће бити на другом месту. Исто тако жива као и сада. И првих часова и дана биће близу вас. Само неће моћи ништа да вам каже, нећете моћи да је видите, но биће ту. Схватите то.

Ми који остајемо, плачемо за онима који одлазе, а њима је тамо лакше: то је стање радости. Они који су били клинички мртви па затим поново враћени у тело, налазили су да је оно веома неудобно станиште. Исто то ће осећати и сестра. Хеј, па тако је боље, а ми очајавамо као да јој се нека голема невоља десила. Она ће то посматрати, и вероватно ће се чудити...

Али, посмртним остацима треба одати неко поштовање... но зашто се код нас телу обраћају као живом лицу, то је за чуђење. У Господа нема мртвих, у Њему су сви живи. А ми, гледајући на тело, поплавило, очи упале, итд. тај призор нас потресе и баш та обмана нам раздире срце. Затим у главу долази мисао: влажан гроб... мрачан... авај, јадни, несрећни наш умрли. А уствари, он је на светлом месту, у стању пуном радости, ослобођен од сваке обавезе... дивота једна како му је добро...

То што га не видимо не значи губитак, он постоји и овде... Онај који је отишао... постао нам је још ближи него док је био овде, јер смо овде ми често били раздвојени од вољених

простором, док невидљиво постојање скраћује раздаљину, тако што чим се сетимо умрлог (од срца, са живим сећањем) он је ту.

Они који оду, убрзо почињу и подвиг проласка кроз митарства. Е, ту је сестри потребна помоћ. Размишљајте о томе и чућете вапај: помози. Ето на који начин треба да обратите сву пажњу и сву љубав према њој.

Мислим да ће најделотворнији показатељ (доказ) ваше љубави према умрлој бити тај, ако се ви од тренутка исхода душе погрузите у молитву за њу у њеном новом стању и новим неочекиваним потребама. Почевши тако, непрестано се молите Богу да јој помогне, нарочито током наредних шест недеља, па и даље. У причи Теодоре, врећа из које су ангели узимали да би је одбранили од злих духова, биле су молитве њеног старца. То пак могу бити и ваше молитве. Не заборавите да тако чините, јер то је љубав. Одмах и мене обавестите... и ја ћу такође почети (да се молим), и деца нека тако чине. А исувише јадиковати и очајавати, нема пуно смисла.”

А ево опроштајног писма светог Теофана умирућој сестри. Немогуће је не дивити се са каквом ватреном увереношћу у будући загробни живот, са својим блаженством и покојем, одише свака његова реч... Као да праведни старац подвижник шаље своју сестру, не у непознату земљу, скривену од нас непрозирном завесом, већ на неки недалеки пут где је очекује радостан сусрет са ближњима и родбином, којима светитељ преко ње шаље поздрав и поклон успокојавајући пак у то време умирућу, да њихов растанак неће бити дуготрајан: ”дан, два и ми ћемо бити са тобом!”

”Праштај сестро, пише он. Господ нека благослови твој исход и твој пут по исходу. Јер, ти нећеш умрети. Тело ће умрети а ти ћеш прећи у други свет, жива, потпуно свесна, препознаћеш свет који је око тебе. Тамо ће те дочекати отац и мајка, браћа и сестре. Поклони им се и пренеси им наше поздраве и замоли их да се побрину за нас. Прићи ће ти твоја деца са својим поздравима. Тамо ће ти бити боље него овде. Само се немој ужасавати видећи да се смрт приближава: она је за тебе - врата у бољи живот. Твој Анђео Хранитељ ће примити (узети) твоју душу и повешће је путем каквим Бог заповеди. И буди крепка у вери да Господ и Спаситељ прашта све грехе оних који се кају. Опроштени су и твоји греси чим си се покајала. Такву живу веру васпостави у себи и буди с њом нераздвојно. Нека ти Господ дарује миран исход. Дан, два, и ми ћемо за тобом! Ускоро ћемо се видети. Зато не жали због оних који остају. Праштај! Господ нека је с тобом!”

Одговарајући, у једном од писама, на питање треба ли туговати или јадиковати за умрлима, светитељ пише:

”Ја не умам да јадикujem за преминулима, јер сам уверен да су они отишли ка Господу. Како да јадикujem за њима, када се они

радују? Ако они нас виде (а сигурно виде) то како им је непријатно када виде наше сузе!

Ако кажем да плачем због себе, и то није тачно. Јер они су нам и даље блиски и чине нам добро само на невидљиви начин уместо видљивог... Они су нам још блискији. Јер видљиво постојање је раздвојено простором а невидљиво (постојање) укида раздаљину, јер чим се сетимо Владике (само усрдно, ватреним сећањем), Он је већ ту...

Схватајући овако ствари, ја никада не плачем и не тугујем за умрлима... Још од времена смрти оца и мајке. Они су умрли у размаку две недеље једно од другог... Када сам сазнао за то, како су наишли тешки и мрачни облаци! Али тог момента су ме обузеле светле мисли и сву су таму растерале... Утешио сам се и ни сузице... Ја верујем да ме је тим мислима надахнуо Анђео Хранитељ. Од тада ја исповедам такву веру у потпуности.

ИЗ ПИСАМА СВЕТОГ ИГЊАТИЈА БРЈАНЧАНИНОВА

О припреми за смрт, печали по Богу
и печали плотској

Имао сам част да примим ваше писмо! Од срца жалим због невоље која вас је задесила, и саучествујући у њој узимам слободу саветовати вас, да се не би предавали излишној печали која ствар не може поправити, а вас ће растројити (упропастити). Схватите, сваки човек који је се родио мора и умрети; и ову општу чашу нико избећи не може. Због чега смрт треба увек имати на уму и често о њој треба размишљати? Такво размишљање ће нас побудити на дела добродетељи која су неопходна за вечно блаженство, и одвратити од злих дела на која бисмо се усудили ако заборавимо на смрт. За вашом почившом супругом тим мање треба да тугујемо, јер је она свој живот живела по хришћанским законима и добродетељима и при кончини се удостојила одговарајуће припреме. Када вас почне обузимати унија, то прибегните молитви као што саветује свети апостол Јаков у својој посланици: Злострада ли ко од вас? Нека се моли (Јак. 5,13). У молитви пак тражите од Господа да вам опрости грехе ваше и да упокоји душу ваше преминуле супруге. Тада ће и печал ваша бити по Богу, ублажена надом и од ње исходећом утехом; таква печал је спасоносна и није противна Закону Духовном. Печал пак плотска састоји се само од јадиковања без молитве и наде у Бога, растројава душу и тело и Господ је укорева. Сам Господ нека излије у ваше срце осећања утехе! Желим вам добро здравље и од Господа свако добро, са истинским поштовањем и оданошћу ...

Умирућем оцу породице

... Упућујући опроштајне погледе ка својој породици, предајте је Христу. Он је одредио тако да будете ослонац ваше породице: сада вас Он призива к Себи. Ви сте били Његово оруђе, Он може узети у свемогућу десницу Своју друго оруђе. Растајете се с вашим ближњима, али не задуго! Ви можете извести правилан закључак о овоземаљском људском животу! Ви можете сагледати како он прохуји. Како је брзо пролетео привремени живот! Брзо ће протрчати будући земаљски живот и онима којима је суђено да још мало проведу овде (на земљи). Идете на небо, у вечност камо вас призива Христос. Блажена је та будућност у вечности у име Господње. Идете на бесконачни и најрадоснији празник Христов. Тамо вас позива Христос; призив отуда сте примили живом вером у Христа и њоме се уписали у књигу живота. Тамо ће ускоро доћи и ваши ближњи да се заувек састану са вама. Овде на земљи, они су делили са вама жалости, делили утехе, које даје вера; достојно и праведно је да поделите заједно радости небесне, припремљене вером и земаљским тугама, верујући у Христа. На небу, у вечној радости, на светлој гозби Христовој, помените и оне који су вам говорили реч Божију, да пронађу милост на суду Христовом, на коме ће се судити делима, речима и мислима људским какви су они били пред Богом, а не пред људима који суде само по спољашњем.

Поводом смрти мале деце. Блаженство невиних душа

Бог, Који вам је послао жалост, нека вам дарује и снаге да храбро и великодушно ту жалост поднесете. Блажени су они који одлазе непорочни из овога света испуњеног греховним саблазнима. А саблазни непрестано узрастају, умножавају се у свету, чинећи спасење све тежим и тежим. Света Црква испраћа почившу малу децу из овога света у вечни свет не са плачевним песмама, већ са песмама радости. Она признаје њихово блаженство извесним: њене молитве при погребу мале деце не говоре о неизвесној судбини човека после смрти, као што говори о њој (судбини) умилно и плачно при погребу одраслих. Те молитве и моле Бога да подари покој малом детету и, у исто време признају да је тај покој дарован па почившег младенца већ називају блаженим. Мала деца за време краткотрајног пребивања на земљи не дотичу ништа од оног што лишава блажене вечности, а успевају да испуне све оно што доноси блажену вечност: омивају се од прародитељског греха и присаједињују се Христу крштењем, сједињују се с Њим причешћујући се Његовим Телом и Крвљу, сједињујући се с Њим у блаженству Његовом. Не успевајући да оскрнавe ни свето крштење ни најблаженије сједињење с Богом, они одлазе из овог сујетног

света тамо где им то по природи и припада. Ми одрасли нисмо такве среће: бела одежа душе у коју се облачимо на крштењу, прља се током земаљског живота нашег, безбројним мрљама; сједињење с Богом ми раскидамо прељубничким сједињењем с грехом. Узраст зрелости и искуство би требало да нас учине савршеним, а ми губимо и оно достојанство које смо имали као мала деца. Наше душевно стање постаје временом толико неправилно, лажно, неприродно, да Јеванђеље, позивајући нас на исправљање, назива то исправљање обраћењем, као из многобоштва или мухамеданства. Оно нам заповеда да се обратимо и дођемо у оно стање у коме смо били као деца. Заиста вам кажем, - сведочи оно, - ако се не обратите и не будете као деца, нећете ући у Царство Небеско (Мт. 18, 3). Ове мисли могу да утеше вас, мајку која рида због одласка у вечност блаженог детенца, кћерчице ваше. Покорите ум и срце ваше вољи Божијој, премудрој и свеблагој: у тој покорности, наћи ћете покој и утеху за вашу душу. Бог је ваше возљубљено детенце узео на небо и заједно с њим, узео је тамо и ваш ум и срце. Тако је добро.

Утеха поводом смрти младића. Земаљски живот - припрема за вечност

Усрдно саосећам у невољи која вас је задесила. Сам милосрдни Бог нека вас утеши! Нека вас утеши мишљу да је невини младић, чист, као ангео, не оскврнивши се никаквом нечистотом земаљском, отишао, упловио у безбедно небеско пристаниште. Тамо нико и ништа неће моћи да умањи његово блаженство. Тиха и срећна садашњост се у једном дану преобразила у непролазну и непрекидну вечност за наследника блажене вечности. Тамо је непрестана радост, тамо је увек празник, тамо је гозба, припремљена од почетка века у векове од Цара над царевима - Бога. Тамо је журно одлетео младић, призван од великог приређивача гозбе, Саздатеља човека. Ко се може успротивити свемогућем призиву Свемогућег? Сама твар слуша заповести Творца свога и хитро, у магновењу, испуњава их. Погледајмо на милога младића очима вере који сада иде ваздушним просторствима ка небу! Очима вере погледајмо чистога младића узнетог на небо који је од радости заборавио на све земаљско! Испратимо га ватреним молитвама и ватреним сузама. Принесимо њему у спомен, молитве и сузе! Земља, то је место плача; небо је место весеља. Небеско весеље израста из семена посејаног на земљи. То семење су: молитве и сузе. Примите моје сузе као део ваших суза, и усвојите ову духовну утеху коју вам шаљем у овим редовима. Сви смо ми привремени гости на земљи! Свима нам предстоји одлазак одавде! И неизвештан је час у који ће нас Бог

потражити у нашем боравишту. Искористимо земаљски живот да припремимо себе за вечност; припремимо себе за блажену вечност. Наша вечна судба је у нашим рукама: зато што Бог свакоме даје по делима његовим. Верујте у ову љубав и оданост коју сте изазвали у срцу вашег недостојног молитвеника пред Господом.

Једној монахињи поводом кончине њеног блиског рођака

Ми који смо изашли из света и дошли у свете обитељи, самим тим смо предухитрили нашу телесну смрт и живот у Христу. Бивају кончине изненадне, а бивају и кончине после дугих болести. Од оног тренутка када смо оставили свет ми умиремо свакога дана, по сведочанству светог апостола Павла. У таквој смрти ми видимо неопходан услов истинског живота. Тренутак нашег пресељења са земље и нашег рођења у вечности за нас није тако стран и туђ као за оне који живе у свету, заглашени његовом буком, привезани за њега умом и срцем, који су заборавили шта је смрт, и не размишљају о вечности која ће неизоставно бити и њихов удео. Сазнавши за смрт вашег ближњег, немојте се предавати оним неутешним риданјима, којима се обично предаје свет, показујући тиме да је његова нада само у плоти (телу). Ваша нада је у Христу! Пролијте за умрлим молитвене сузе, обратите се срцем и мислима ка Ономе, Који једини може да вас утеши, пред Кога и вама треба стати у предначено за вас време. Не заносите се било чиме земаљским; плод таквог занесењаштва које је варљиво јесте саблажњива маштовитост, трулежност. Имајте мир у Богу, предајући се са потпуном покорношћу Његовој светој вољи. У тој вољи је пуноћа Благодати и Премудрости, па, поклонимо Му се, припаднимо к стопама Његовим, предајући душе и тела наша Господу. Амин.

МОЛИТВЕ ЗА УПОКОЈЕНЕ

МОЛИТВА ПРЕСВЕТОЈ БОГОРОДИЦИ

Једина чиста и непорочна Дјево,
Која си Бога без семена родила,
моли за спасење душа њихових.
Богородичен парастоса

Пресвета Госпођо, Владичице Богородице! К Теби прибегавам, Чиста: Ти си стена неборима, заступништво и покров свима који Ти прибегавају с вером и надом! Молим Те,

Преблагословена, услиши молитву недостојних слугу Твојих и предстани увек за преминулог (-лу) раба Твојега (рабу Твоју) (ИМЕ). Ти приносиш молитве за православне који Те поштују, прибегавају покрову Твојем и усрдно Ти се моле у болестима, тугама и невољама; но Твоје молбе, Твоје заступништво нам је нарочито потребно по смрти нашој; Ти благоизволи указати брзу помоћ Твоју слугама Твојим, и не ускрати никоме ко Ти се моли, Својим заступнишвом, велику и богату милост Сина Твојега и Бога нашега на све верујуће; једино Тобом имамо непоколебиву наду и уздање у Бога; нико, ко је се Теби топло молио није отишао без наде и радости и спокоја, и утехе, и насладе. Молим Те, о Пресвета Богородице, Владичице света, надо безнадежних, буди и сад Молитвена заступница пред Рођеним од Тебе за преминулог (-лу) слугу Твојега (слушкињу Твоју) (ИМЕ), умоли Сина Твојега и Бога нашега да му (јој) да опроштај и ослобођење греха. Моли Богородице, јер много може мољење материнско Милосрдном Владици. Од Тебе Господ прима сваку реч мољења, прими и Ти сада наше молитве и молбе које приносимо Теби, Пресвета Дјево, од свег срца нашег и од све душе наше за преминулог (-лу) раба Твојега (рабу Твоју). Молим Те, помози му (јој) Твојом материнском смелошћу ка Господу, да задобије тихо пристаниште у Небеском Јерусалиму; помози му (јој) усрдна Заступнице да непостидно стане на страшном и другом доласку Сина Твојега када ће се свак својим делима или прославити или постидети; помози му (јој), Благодатна да се оправда пред лицем Онога који седи на престолу Славе, да се не постиди пред Анђелима и свима Светима, пред целим светом, горе и доле. О Свемилосна Мати, Владичице Богородице! Молим Те, заступи, спаси, сачувај и од будућих мука избави преминулога (-лу) раба Твојега (рабу Твоју), да не погине у векове, већ да се спасе молитвама Твојим и пређе од смрти у живот. Ми пак, грешне и недостојне слуге Твоје, нећемо одступити од Тебе, нећемо престати умилно да ти се обраћамо: Пресвета Госпођо, Царице и Владичице! Моли Сина Твога и Бога нашега за преминулога (-лу) раба Твојега (рабу Твоју) (ИМЕ) да му (јој) да Господ опроштај грехова; помози му (јој) Благодатна да достигне до најжељеније отаџбине и види небесна блага, која око не виде, ухо не чу и у срце човеку не дође; моли за њега (њу), Богородице, да се удостоји, Твојим заступнишвом окушати она блага у Царству Сина Твојега, Христа Бога нашега, јер си Ти једина благословена међу женама, многомоћна Заступнице, надо, покрове и прибежиште свих који притичу Теби, Ти си мост који преводи душе са земље на Небо и рајских двери отварање. Амин.

МОЛИТВА АНЂЕЛИМА И СВИМА СВЕТИМА

Молитвама оне која Те је родила, Христе, мученика Твојих,
апостола и пророка
и праведника и свих светих
упокој преминулог раба Твојега.
Богородичен

Свети Архангели и Ангели Божији, који сте послати да помогнете онима који желе задобити спасење, и све Силе Небесне, Херувими и Серафими, Престоли и Господства, Начала и Власти! Молим вас као пламене молитвенике, и свих који се моле крепке и моћне узоре, принесите и нашу молитву Господу, узнесите је престолу Његовом, за преминулог (-лу) раба Његовог (рабу Његову) (ИМЕ); молите скупа с нама Оца и Сина и Светога Духа да му (јој) да Господ опроштај и остављење сагрешења; умолите Га као милостивог Судију да не сустигне преминулога (-лу) мач гнева Његовог, да га (је) развесели Господ у светлости Светих Својих, и да заједно с вама и преминули (-ла) прослави и усхвали Пресвето и великолепно име у Тројици слављенога Бога у векове векова.

И ви, сви свети, који сте боравили на земљи као Анђели у телу, сада се радујете у граду Бога Живога, Небеском Јерусалиму поставши небески људи! Молим вас као небожитеље који имају смелости предстати престолу Вишњег Цара и Бога нашега, као пријатеље Божије и блиске Богу, молим вас сви свети: молите се заједно с нама за преминулог (-лу) раба Божијег (рабу Божију) (ИМЕ), да му (јој) да Господ опроштај и остављење грехова, и покој у насељима Својим.

Часни и славни Пророче и Претечо, Крститељу Христов Јоване, и сви свети и славни пророци и свехвални апостоли! Молите Господа, Којега као Спаситеља проповедасте у свету, да приведете преминулога (-лу), увек помињаног (-ну) од нас раба (рабу) Божијег (-у) (ИМЕ) од његове (њене) обузетости у овом житејском мору искушења, саблазни и беда, ка тихом и безметежном пристаништу.

Свети мученици, који сте својом крвљу посведочили вашу крепку и неизрециву љубав према Господу! Молите Свештедрог Бога, да ради пламених молитава ваших очисти од грехова преминулога (-лу) раба Божијег (рабу Божију) (ИМЕ) и да га (је) оспособи ући у Царство Небесно. Молите Праведног Судију, да прими, ради ваших светих молитава, отишлог (-лу) к Њему раба Својега (рабу Своју) (ИМЕ) милостиво на небесима и да га (је) настани у рају, у месту светлом, у месту покоја, месту вечне радости. Амин.

МОЛИТВА ПО ИСХОДУ ДУШЕ ИЗ ТЕЛА АНГЕЛУ ХРАНИТЕЉУ

Свети Ангеле - Хранитељу, који си дат преминулом (-ој) рабу Божијем (раби Божијој) (ИМЕ)! Немој престати да чуваш душу његову (њену) од злих и страшних демона; буди јој саветник и утешитељ и тамо у том невидљивом свету духова; прими је под окриље своје и проведи је безбедно кроз врата ваздушних мучитеља; предстани као заступник и молитвеник за њу код Бога, молећи Њега Преблагог, да не буде низведена у место мрачно, но да је удостоји пребивати у Светлости незалазној.

МОЛИТВА УДОВЦА

Исусе Христе, Господе и Сведржитељу! У скрушености и умилењу срца мојега молим се Теби: упокој, Господе, душу преминуле рабе Твоје (ИМЕ) у Твојем Небеском Царству. Владико Сведржитељу! Ти си благословио супружанску заједницу мужа и жене, када си рекао: није добро бити човеку сам, да му начинимо друга према њему. Ти си осветио заједницу ову образом духовног савеза Христа са Црквом. Верујем, Господе, и исповедам да си Ти и мене благословио да се сјединим овим светим савезом са једном од раба Твојих.

Твојом пак благом и премудром вољом благоизволео си узети од мене рабу Твоју коју си ми дао као помоћницу и сапутницу у животу моме. Клањам се светој вољи Твојој и молим Ти се од свега срца мојега, прими мољење моје за рабу Твоју (ИМЕ), и опрости јој ако сагреши речју, делом, мишљу, у знању и незнању; ако земаљско заволе више од небесног; ако се о одећи и украшавању тела трудила више него о просвећењу одеће душе своје; или ако није бринула о чедима својим; ако је увредила кога речју или делом; ако је узроптала у срцу своме на ближњег свога или осудила кога или какво друго слично зло учинила. Све то опрости јој као благ и човекољубив: јер нема човека који је живео а да није сагрешио. Не иди на суд са рабом Твојом, као створењем Твојим, не осуди је по гресима њеним на вечне муке, већ је поштеди и помилуј по великој милости Твојој. Молим Те и просим Господе силни, даруј ми да се у све дане живота мојега непрестано молим за преминулу рабу Твоју, и све до кончине живота мога, тражићу је у Теби, Судијо целога света, опрости сагрешења њена. Као што си Ти Боже, положио на главу њену венац часни, венчавајући је овде на земљи; тако је увенчај вечном славом Твојом у Небеском Царству Твојем, са свима светима, тамо ликујућим, да заједно с њима вечно слави свесвето име Твоје, са Оцем и Светим Духом. Амин.

МОЛИТВА УДОВИЦЕ

Исусе Христе, Господе и Сведржитељу! Плачућих утехо, сирочади и удовица заступниче. Ти си рекао: призови ме у дан скорби твоје, и избавићу те. У дане скорби своје прибегавам к Теби и молим Ти се: не одврати лице Твоје од мене и услиши мољење моје које Ти приносим са сузама. Ти Господе и Владико свих благоизволео си сјединити ме с једним од слугу Твојих, да бисмо били једно тело и један дух; дао си ми слугу Твога као сажитеља и заштитника. По Твојој благој и премудрој вољи си благоизволео узети од мене слугу Твојега и оставити ме саму. Клањам се пред таквом вољом Твојом и к Теби прибегавам у дане скорби моје: ублажи тугу моју због расанка с рабом Твојим, другом мојим. Ако си узео њега од мене, не ускрати ми милост Своју. Као што си некада примио две удовичине лепте, тако прими и ово мољење моје. Помени, Господе, преминулога слугу Твојега (ИМЕ) опрости му сва сагрешења његова, вољна и невољна, она у речи и она у делу, она у знању и незнању, немој га погубити због безакоња његових и не предај га на вечне муке, већ по великој милости Твојој и по обиљу доброте Твоје, ублажи и опрости сва сагрешења његова и приброј га светима Твојим, тамо где нема болести, ни туге, ни уздаха, већ је живот бесконачни. Молим и вапијем Ти Господе, дај ми да се у све дане живота мојега непрестано молим за преминулог раба Твојега, да све до кончине моје вапијем к Теби, Судији целога света, за опроштај свих сагрешења његових и настањење његово у Небесним обитељима које си припремио за оне који Те љубе. Јер, ако је и сагрешио, но није одступио од Тебе, и не сумњајући, све до свог последњег диханија, православно је исповедао Оца и Сина и Светога Духа; такву веру његову у Тебе, прими му уместо дела: јер нема човека да је живео а да није сагрешио, Ти си једини без греха и правда је Твоја, правда вечна. Верујем, Господе и исповедам Те, услиши мољење моје и не одврати лице Твоје од мене. Видећи удовицу црвену од плача, смиловао си се, и сина њеног кога су на погреб носили, васкрсао си: тако смилујући се, ублажи и скорб моју. Као што си отворио двери милосрђа Твојега, рабу Твојему Теофилу, који отиде од Тебе, и опростио му сагрешења његова по молитвама Свете Цркве Твоје уз молитве и милостињу супруге његове: тако Те и ја молим, прими моје мољење за раба Твојега и уведи га у живот вечни. Јер си Ти надање наше, Ти си Бог који милује и спасава, и Теби славу уносимо са Оцем и Светим Духом. Амин.

МОЛИТВА ЗА ПОЧИВШУ ДЕЦУ

Господе Исусе Христе, Боже наш, Владико живота и смрти, Утешитељу ожалошћених! Са скрушеним и умилним срцем припадам к Теби и молим Ти се: помени, Господе, у Царству Твоме преминулога раба Твојега (рабу Твоју) чедо моје (ИМЕ) и учини му (јој) вечни спомен. Ти си ми, Владико живота и смрти подарио ово чедо и по Твојој премудрој вољи си благоизволео узети га од мене. Нека је благословено име Твоје, Господе. Молим Те, Судијо неба и земље, бесконачном љубављу Твојом к нама грешнима, опрости преминулом чаду мојему сва сагрешења његова, вољна и невољна учињена речју, делом, у знању и незнању. Опрости милостиви и наша родитељска сагрешења, да не пребивају она на чедима нашим: јер као што мноштво грехова учинисмо пред Тобом, мноштво тога и не учинисмо што си нам Ти заповедио. Ако преминуло чедо наше, нашом или својом кривицом боравећи у овом животу и телу своме, радећи у свету није марило за Тебе, Господа и Бога својега, ако је заволео прелести овога света а није марило за речи Твоје и заповести Твоје, ако се предаваше сластима житејским а не беше у скрушености због грехова својих, и не упражњаваше бдење, пост и молитву већ их забраву предаваше, молим Те усрдно, опрости преблагИ Оче чеду мојему сва таква сагрешења његова, опрости и ублажи ако и какво друго зло учини у животу своме. Христе Исусе! Ти си васкрсао кћер Јаирову по вери и молитви оца њенога, Ти си исцелио кћер жене хананејке по вери и молби мајке њене: услиши тако и ову молитву моју, не презри мољење моје за чедо моје. Опрости, Господе, опрости сва сагрешења његова, и опростивши и очистивши душу његову избави га вечних мука и насели га са свима светима Твојим, који су у векове благоугодили Теби, тамо где нема болести, ни туге, ни уздаха, већ живот бесконачни: јер нема човека који је живео а да не сагреша, једини си Ти изван свакога греха: да када будеш судио свету, чедо моје чује најжељенији глас Твој: приђите благословени Оца Мојега и наследите припремљено вам Царство од настанка света. Јер си Ти Отац милости и дарожљивости, Ти си живот и васкрсење наше, и Теби славу узносимо са Оцем и Светим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА ЗА ПРЕМИНУЛЕ РОДИТЕЉЕ

Господе Исусе Христе, Боже наш! Ти си сирочади заштитник, ожалошћених прибежиште и плачућих утешитељ. Прибегавам к Теби ја сироти, уздишући и плачући, и молим Ти се: услиши мољење моје, и не одврати лица Твојега од уздаха срца мога и од суза очију мојих. Молим се Теби, милосрдни Господе, ублажи скорб моју због растанка са онима који су ме родили и васпитали

(са оним који ме је родио и васпитао; са оном која ме је родила и васпитала) родитељима мојим (оцем мојим, мајком мојом), (ИМЕ); душе њихове (душу његову - њену) које су отишле (која је отишла) к Теби са истинском вером у Тебе и с тврдом надом у Твоје човекољубље и милост, прими у Твоје Небесно Царство. Клањам се пред светом вољом Твојом, којом су узети (је узета) од мене и молим Те не ускрати им (му, јој) милости и љубави Твоје. Јер Господе, Ти као Судија целога света, грехе и нечистоћу отаца кажњаваш у деци, унуцима и прауницима чак до трећег и четвртог колена: али и милујеш оце ради молитава и добротинастава чеда њихових, унука и праунука. Са скрушењем и умилењем срца молим Те, милостиви Судијо, не кажњавај мукама вечним преминуле незаборавне (преминулога-лу незаборавнога-ну) за мене слуге Твоје (слугу Твога-ју), родитеље моје (оца мога, мајку моју) (ИМЕНА), но опрости им (му, јој) сва сагрешења њихова (његова, њена), вољна и невољна, учињена речју или делом, у знању и незнању, и по милосрђу и човекољубљу Твојему, ради молитава Пречисте Богородице и свих светих, помилуј их (га, је) и од вечних мука избави, Ти, милосрдни Оче отаца и чеда! Даруј ми, у све дане живота мојега, да се до последњег даха свога не престанем сећати преминулих родитељ мојих (преминулога-лу оца-мајку мога-ју) у својим молитвама, молећи се Теби, праведни Судијо да их (га, је) настаниш у местима светлим, у местима пријатним, у местима мирним, са свима светима, одакле су протерани свака болест, туга и уздисање. Милостиви Господе! Прими сада, за слуге Твоје (слугу Твога; слушкињу Твоју) (ИМЕ) ову топлу молитву моју и подари им (му, јој) награду Твоју за труд и бригу за васпитање моје у вери и хришћанском благочашћу, јер су ме научили (-о, -ла) да пре свега гледам Тебе, својега Господа, и да се усрдно молим Теби, у Тебе Јединога да се уздам у невољама, у скорбима, у болестима, и да држим заповести Твоје; зарад њиховог (његовог, њеног) усрдног старања за мој духовни напредак, зарад њиховог (његовог, њеног) топлог приношења молитава за мене пред Тобом, и зарад свих њихових (његових-њених) дарова измољених од Тебе за мене, узврати им (му, јој) Својом милошћу, Својим небесним благом и радостима у вечном Царству Твојем. Јер си Ти Бог милостив и дарожљив и човекољубив, Ти си мир и радост верним слугама Твојим, и Теби славу узносимо са Оцем и Светим Духом и сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА ЗА УЧИТЕЉЕ И ВАСПИТАЧЕ

Помињите учитеље своје.
(Јевр. 13, 7.)

Боже разума, Боже чудеса, живи, увек текући Источниче премудрости! Молим Ти се, помени у Царству Своме преминуле учитеље моје (ИМЕ) који су просветлили мој ум и настанили у срцу моме дух премудрости и разума, дух заједништва и темељитости, дух правде, истине и добродетељи. Молим Ти се Владико, буди им милостив у гресима њиховим; ублажи, опрости и отпусти им сва сагрешења која учинише у животу своје речју, делом, помишљу, у знању и незнању. Подај им, свети Дародавче, милошћу Твојом, штедрошћу Твојом за сва старања њихова за наш духовни напредак; обаспи их благом милошћу Твојом за благо њихове поуке, за корисност њихових савета и уразумљивања која сејаху и настањиваху у умима и срцима нашим као блага семена; узврати им за сва блага небесним и вечним Твојим благом, да виде у Теби, Боже, лицем к лицу вечну истину и да се озарују и наслађују трисијајућом Светлошћу Њеном у бесконачне векове у Царству Твојем. Амин.

МОЛИТВА ЗА УПОКОЈЕЊЕ ПРАВОСЛАВНИХ ВОЈНИКА, УБИЈЕНИХ НА БРАНИКУ ВЕРЕ И ОТАЧАСТВА

Непобедиви, недостижни и силни у боју Господе Боже наш! Ти си по неиспитљивим судовима Својим послао анђела смрти ономе у скровишту његовом, ономе на селу, ономе на мору, ратнику на бојном пољу, који је узет оружјем које бљује страшну и смртоносну силу, која разара тела, кида удове, разлама кости ратника; верујем, да по Твојој, Господе, премудром надзору, такву смрт примају заштитници Вере и Отачаства.

Молим Те, Преблагги Господе, помени у Царству Твојој православне војнике на бојишту убијене и прими их у небесни посед Твој као мученике изранављене, окрвављене својом крвљу, који су пострадали за Свету Цркву Твоју и за Отачаство, како си Ти благословио по доброту Својој. Молим Ти се, прими све војнике отишле к Теби, у заједницу са војницима Небесних сила, прими их милошћу Твојом јер су пали на бојишту за слободу земље Србске од јарма неверника, као заштитнике Вере Православне од непријатеља, који су бранили Отаџбину у тешким годинама од бројних иноплеменика. Помени Господе и све који се добрим подвигом подвизаваху од давнина чувајући Апостолско Православље, за освећену и Тобом изабрану земљу Србску, од непријатеља Крста и Православља који доношаху и огањ и мач. Прими у миру душе слугу Твојих (ИМЕНА) који су ратовали за благостање наше, за мир и покој наш, и подари им вечни покој, као онима који спасише градове и заштитише собом Отаџбину, и помилуј пале у боју православне војнике, Твојим милосрђем, опрости им сва сагрешења која учинише у животу речју, делом, у знању и незнању. Погледај милосрђем Твојим, о Премилосрдни

Господе, на њихове ране, мучења, јауке и страдања, и све им то урачунај у подвиг добри и Теби благоугодан; прими их милошћу Твојом зарад љутих скорби и тегоба које поднесе у оскудицама, тескобама, у труду и неспавању, глади и жеђи, изнуреност и изнемоглост претрпевши, бејући сматрани као овце за клање. Молим Те Господе нека се ране њихове као мелеми и јелеј излију на греховне ране њихове. Погледај с небеса Боже, и види сузе сиротих који су остали без очева својих, и прими милостиво за њих молитве синова и кћери њихових; услиши молитвене уздахе очева и мајки, који остадоше без чеда својих; услиши све милостиви Господе неутешне удовице, који остадоше без својих мужева; браћу и сестре који плачу за својим ближњим, и помени мужеве убијене у пуној снази и цвету младости, као и старце у сили духа и мужества; погледај на скорби нашег срца, види тугу нашу и смилуј се, Преблагни онима који Ти се моле, Господе! Ти си отргнуо од нас ближње наше, но не лиши нас Твоје милости: услиши молитву нашу и милостиво прими оне који одоше к Теби од нас увек помињане слуге Твоје (ИМЕНА); уведи их у посед Твој, као добре војнике који су положили живот свој за Веру и Отаџбину на бојном пољу; прими их у заједницу изабраних Твојих, који су Ти послужили вером и правдом, и упокој их у Царству Твоме, као мученике, који отидоше к Теби изранављени окрвављени и у страшним мукама предадоше душу своју; настани у светом граду Твоме све оне које увек помињемо, слуге Твоје (ИМЕНА), као војнике добре који се храбро понеше у страшним борбама; обуци их тамо у светлу и чисту одећу, јер су већ овде убелили ризе своје крвљу својом, и венаца мученичких се удостојили; приборј и њих учесницима у торжеству и слави победника, који су ратовали под знамењем Крста Твога са светом, плотију и ђаволом; уведи их у заједницу са славним страстотерпцима, добропобедним мученицима, праведницима и свим светим Твојим. Амин.

МОЛИТВА ЗА УМРЛЕ ИЗНЕНАДНОМ СМРЉУ

Неиспитљиви и недокучиви у делима чудесне и дивне бриге Твоје за нас, Господе, и неисцрпни у милосрђу Боже наш! Погледај с висине Светог станишта Твога и посети, и осени Твојом благодаћу мене грешнога и недостојнога раба Твојега, који Ти се моли да сведржећом силом Духа Твога Светога изађе молитва моја пред Твој небесни мислени жртвеник као кад миомирисни. Чуј глас мољења мојега, Боже, Боже мој, и излиј благодатни јелеј утехе и крепости на слабо, скорбно и потиштено срце моје, смућено и слеђено неочекиваним удесом, по Твојим неиспитљивим намерама, изненада отргнутог (-ту) од нас смрћу, раба Твојега (рабу Твоју) (ИМЕ). О, Премилосрдни Господе! Не одбаци од Лица Твојега, већ

поштеди његову (њену) преплашену душу, призвану Твоје праведном суду у часу кад он то не очекиваше. Одврати од њега (од ње) праведни гнев Твој да га (је) не би јарошћу Твојом изобличио и казнио, већ по великој милости Твојој помилуј, ради крсних заслуга возљубљенога Сина Твојега, Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа и ради молитава Пречисте Његове Матере и свих светих Твојих; опрости му (јој) сва сагрешења у знању и незнању учињена. Погледај човекољубивим оком Твојим на његову (њену) веру, издање и наду у спасоносне заслуге Јединородног Сина Твога, и прими душу његову (њену) из материнског окриља Православне Цркве Христове, са земље изненада отишлу, прими милошћу Твојом, благошћу Твојом, благодатном љубављу Духа Твога Светога и усели је у недра Авраама, и упокој је тамо као да се овде удостојила у овом животу, причестити се Светим Животворним, спасоносним и бесмртним Тајнама. Ако се њен светилник - вера због недостатка јелеја љубави и добрих дела, угасила пред светозарним лицем Твојим, молим Те испуни је, Свеиспуњавајући, јелејем доброте Твоје и непрекидном светлошћу неизрециве љубави Твоје; разгори, Оче светлости, Светодавче Господе њен умни светилник, да би умрли (-ла) у Твојој светлости видео (-ла) светлост и прославио (-ла) Те чистим срцем; немој затворити покорном (-ној) рабу Твојој (раби Твојој) (ИМЕ) двери раскошнога поседа Твога. Господе Боже и Оче неба и земље! Ти не желиш смрти грешника већ милостиво примаш све од њега и за њега учињено ради обраћења и спасења, и Сам благоустројаваш путеве његове, како би жив био, стога Те молим, благоизволи Владико Господе, такође примити сва дела милосрђа и мољења учињена овде на земљи за умрлога (-лу) раба Твојега (рабу Твоју) и прими скорбни и молитвени вапај срца мога, заједно са молитвама за њега (њу) свештенослужитеља Свете Твоје Цркве! Молим Те Господе помилуј, помилуј раба Твојега (рабу Твоју), ублажи и опрости му (јој) сва сагрешења и грехопале његове (њене), вољне и невољне, у знању и незнању учињене; исцели многооболелу душу његову (њену), ублажи, умири и просвети узнемирено и тамом обавијено срце његово (њено) и као гладног и жедног Твоје милости испуни га Твојом вечном добротом; јер је Твоје да нас милујеш и спасаваш Боже наш, и Теби Јединоме приличи слава у векове векова. Амин.

САДРЖАЈ:

2. Утеха онима који тугују за умрлима
21. Изненадна смрт
28. Из писама Светога Теофана Затворника

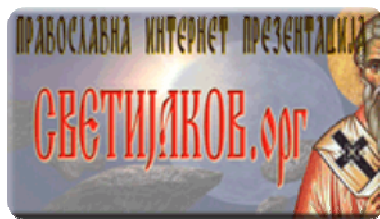
ИЗ ПИСАМА СВЕТОГ

ИГЊАТИЈА БРЈАНЧАНИНОВА

37. О припреми за смрт, печали по Богу и печали плотској
38. Умирућем оцу породице
40. Поводом смрти мале деце.
Блаженство невиних душа
42. Утеха поводом смрти младића.
Земаљски живот - припрема за вечност
43. Једној монахињи поводом кончине њеног блиског рођака

МОЛИТВЕ ЗА УПОКОЈЕНЕ

45. Молитва Пресветој Богородици
48. Молитва анђелима и свима Светима
50. Молитва по исходу душе из тела ангелу
хранитељу
Молитва удовца
52. Молитва удовице
54. Молитва за почившу децу
55. Молитва за преминуле родитеље
58. Молитва за учитеље и васпитаче
59. Молитва за упокојење православних војника,
убијених на бранику вере и отачаства
62. Молитва за умрле изненадном смрћу

храм светог апостола Јакова, брата Господњег; Дубока код Јагодине; тел/факс 035/267-160; интернет адреса SVETIJAKOV.org